

PROMOCIÓ DE LA RECOLLIDA SELECTIVA ALS MERCATS MUNICIPALS. EXEMPLE D'IMPLEMENTACIÓ

Recollida selectiva al mercat municipal de Tarragona (Catalunya)

Descripció

Tarragona és la capital de la comarca del Tarragonès, amb una població de 138.326 habitants¹. Al municipi, cada diumenge es realitza el mercat de Bonavista, que compta amb aproximadament 900 parcel·les, distribuïdes aproximadament entre 300 paradistes (cada paradista disposa de 3 parcel·les), essent un dels mercats ambulants més grans d'Europa. Al mercat s'hi poden trobar parades de venda de diversos productes: aliments (64 parades de fruita i verdura) i roba (156 parades), i productes de neteja i decoració (60 parades) entre d'altres.

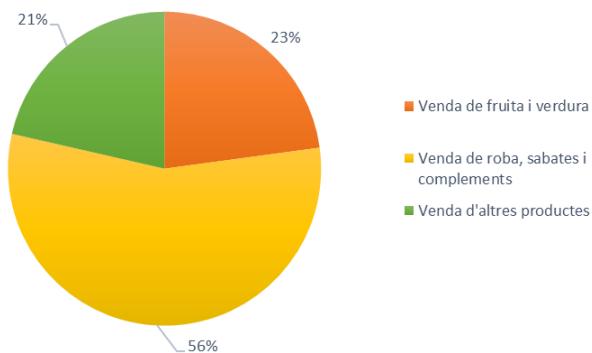

Figura 1. Tipus de parades del Mercat Bonavista. Font: Ajuntament de Tarragona, 2022 i Mercafer Cooperativa, 2021.

De forma prèvia a la implantació del nou servei de recollida, tots els residus generats al mercat es recullen com a fracció resta en dues caixes metàl·liques situades a la mateixa esplanada del mercat, sense fer-ne cap tipus de selecció. En aquest context, al mes de juny de 2020 es va iniciar una campanya informativa que anunciava la implantació d'un nou sistema de recollida al mercat. Aquest nou sistema consisteix en:

¹ Idescat, 2023.

- La recollida selectiva de la fracció orgànica (FORM) a les mateixes parades del mercat mitjançant bujols.
- La recollida de paper i cartró, envasos lleugers i la fracció resta a 5 àrees de contenidors fixes localitzades al mercat i d'ús exclusiu pels paradistes.
- La recollida de palets, caixes de fusta, cartró i plàstic en una gran àrea localitzada al mercat.

Figura 2. Bujols de 240 litres de capacitat entregats als paradistes del mercat de Bonavista Font: Ajuntament de Tarragona, 2021.

L'objectiu de la iniciativa és incentivar la correcta classificació i recollida dels residus generats al mercat, un dels principals punts de generació de la ciutat, reduint a la vegada, les despeses associades a tasques de neteja.

La implantació d'aquesta iniciativa es va desenvolupar mitjançant dues fases:

- La primera fase de la iniciativa, desenvolupada durant el mes de juny de 2020, va consistir en informar sobre el canvi de sistema de recollida selectiva de residus als paradistes. A més, es va realitzar una diagnosi de la generació de residus de les parades del mercat, analitzant-se la tipologia i quantitat generada mitjançant la realització d'enquestes, amb l'objectiu de definir el sistema actualment implantat.
- Durant la segona fase, realitzada entre els mesos de juliol i desembre de 2020, es va posar en marxa la recollida selectiva al mercat. Per a la seva implantació, es van distribuir:

- 72 bujols de fracció orgànica (de 240 litres de capacitat) identificats amb TAG i cartell adhesiu destinats exclusivament a les parades de fruites i verdures.
- A tots els paradistes, una bossa groga, per recollir residus plàstics (bosses i xarxes de plàstic, alvèols de la fruita i bosses i plàstics de mida petita de les peces de roba).
- A tots els paradistes, una bossa blava, per recollir residus de paper i cartró (paperets i cartrons de les peces de roba i de la venda de fruita i verdura).
- 150.000 bosses compostables amb nansa a tots els paradistes del mercat per tal que les poguessin entregar als clients.

Figura 3. Educadors repartint bosses compostables i bossa compostable repartida als paradistes Font: Ajuntament de Tarragona, 2021.

Posteriorment a la distribució del material de recollida, es va dur a terme la comprovació de la correcta separació de residus dins dels bujols i de les bosses grogues i blaves repartides a cada parada. En el cas d'identificar-se alguna errada, els educadors les anotaven, les reportaven i corregien els errors proporcionant informació d'interès als paradistes. En acabar la jornada, els paradistes que no deixaven la parada en correctes condicions (com, per exemple, amb restes de residus orgànics dispersos), se'ls anotava la incidència, realitzant fotografies com a evidència, per a què l'empresa municipal encarregada de la gestió dels mercats s'encarregués d'amonestar-los.

Durant les dues fases de la campanya d'implantació es va comptar amb 12 educador/es que s'encarregaven d'ajudar als responsables de les parades a separar correctament els residus i a informar sobre el canvi de model de recollida. Actualment, es mantenen 2 educadors/es cada diumenge, per tal de continuar informant als paradistes.

A més, per a donar a conèixer la campanya informativa de canvi de model de recollida, els educadors van repartir 600 fulletons DIN-A5 als paradistes del Mercat de Bonavista especialment als generadors de matèria orgànica. En aquest sentit, al fulletó s'inclouïa la localització de les cinc àrees d'aportació de residus².

Figura 4. Fulletó informatiu del sistema de recollida selectiva i localització de les cinc àrees d'aportació. Font: Ajuntament de Tarragona, 2021.

Un cop finalitza la jornada, els paradistes han de deixar els bujols a la part central de la seva parada per a què, posteriorment, un camió recollidor els buidi assimilant-se a un model porta a porta, atès que els paradistes no han de desplaçar els contenidors una vegada estan plens. En aquest sentit, els operaris responsables de la recollida disposen de canelleres per realitzar la lectura dels TAGs disposats als bujols. Una vegada buidats, els operaris col·loquen els bujols en un espai tancat habilitat amb l'objectiu d'evitar furtus.

² La campanya va ser subvencionada per l'Agència de Residus de Catalunya.

Figura 5. Bujols de 240 litres de capacitat entregats als paradistes del mercat de Bonavista Font: Ajuntament de Tarragona, 2021.

Figura 6. Magatzem per guarda els bujol d'orgànica (edifici groc) Font: Ajuntament de Tarragona, 2021.

En relació a la recollida de residus de paper i cartró i envasos lleugers mitjançant bosses grogues i blaves, va ser el sistema inicial implantat de recollida de residus plàstics i de cartró amb l'objectiu de incentivar i facilitar la recollida i separació de residus. Aquest sistema es va perfeccionar posteriorment posant a disposició dels paradistes 5 noves àrees distribuïdes pel mercat per a dipositar residus diferents a la fracció orgànica, essent aquest el sistema que es troba implantat actualment. Cadascuna d'aquestes àrees compta amb 4 contenidors: 2 contenidors per residus de paper i cartró, 1 contenidor per a envasos lleugers i 1 contenidor per a la fracció resta.

Figura 7. Àrea de contenidors a disposició dels paradistes del mercat de Bonavista a Tarragona. Font: Ajuntament de Tarragona, 2022.

Així mateix, s'ha habilitat un espai en el qual s'hi poden dipositar les caixes de gran format de fusta i plàstic, palets i caixes de cartró. En aquest sentit, els paradistes traslladen aquests residus a les àrees establertes on, posteriorment, són recollits amb un vehicle multivol (camió ganxo) i traslladats a les plantes autoritzades per a la seva correcta gestió.

Figura 8. Àrea de disposició de caixes dels paradistes del mercat de Bonavista a Tarragona. Font: Ajuntament de Tarragona, 2022.

Per últim, per sol·licitud dels paradistes de venda de roba i calçat, es va col·locar un contenidor de recollida de tèxtil.

Figura 11. Contenidor de recollida de roba. Font: Ajuntament de Tarragona, 2021.

Resultats

De forma prèvia a l'inici del nou sistema de recollida, tots els residus generats es recollien de forma agregada com a fracció resta destinant-se a valorització energètica. En aquest sentit, l'any 2019 es van recollir 263.350 kg de residus associats a l'activitat del mercat.

Des de la implantació de la iniciativa, l'evolució ha estat favorable tant en la recollida selectiva com en la neteja de l'espai on s'ubica el mercat. Durant els primers mesos es va realitzar el seguiment de la qualitat en la segregació dels residus generats pels paradistes. En aquest context, tot i que al principi de la posada en marxa del nou sistema es van constatar certes incidències (principalment parades que no van realitzar correctament la separació), posteriorment va iniciar-se una tendència a la baixa com a resultat d'una millora gestió dels residus per part dels paradistes, aquestes van anar disminuint gràcies al suport dels educadors i a la col·laboració de la guàrdia urbana.

Concretament, la iniciativa ha permès separar correctament els residus generats per cada tipologia de fracció, tal i com s'observa a la següent gràfica. No obstant això, cal destacar que la recollida de la fracció orgànica va patir una disminució durant d'any 2020, degut a la pandèmia de la COVID-19,

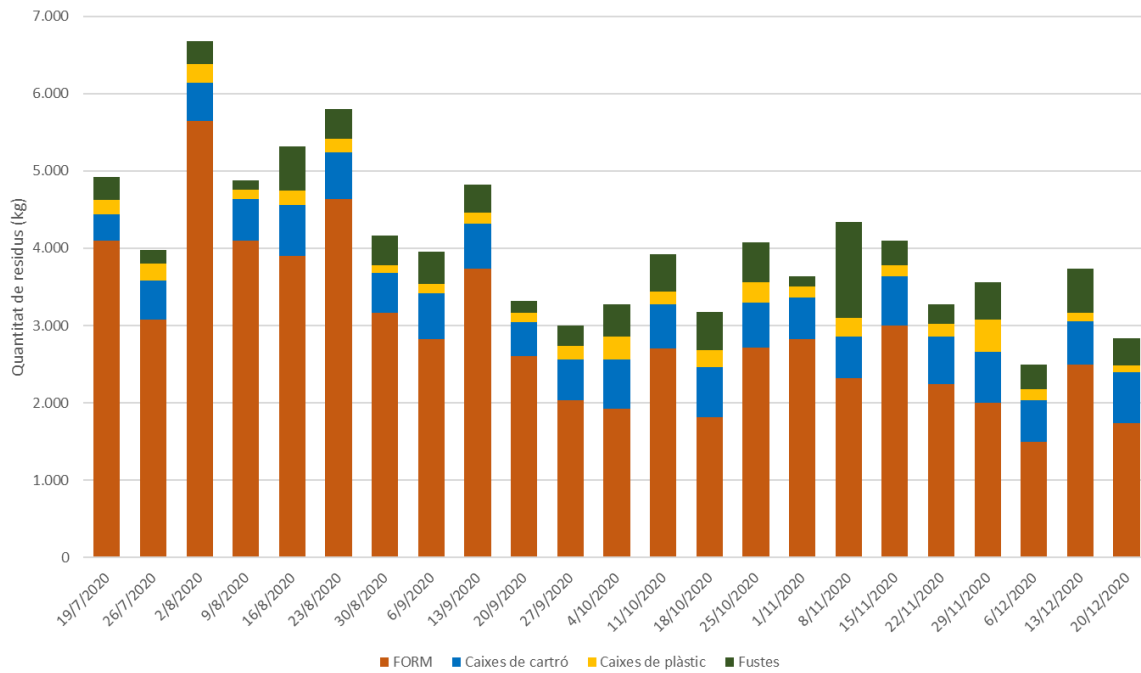

Figura 12. Evolució de la recollida selectiva durant la campanya. Font: Ajuntament de Tarragona, 2022.

L'any 2021 es van recollir un total de 248.602 kg de residus, dels quals 160.720 kg van ser de la fracció orgànica, 32.072 kg de cartró, 23.460 kg de fusta, 3.840 kg de residu voluminosos i 23.510 kg de fracció resta (incloent residus associats a tasques de neteja viària).

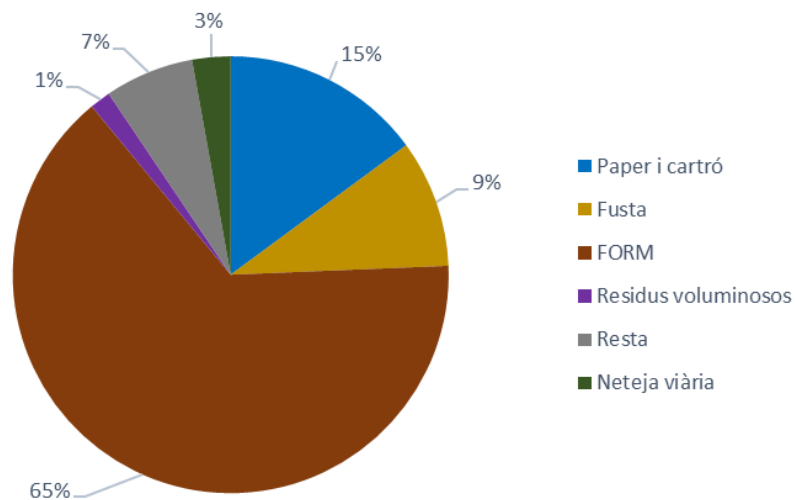

Figura 13. Recollida selectiva dels residus generats al mercat durant l'any 2021. Font: Ajuntament de Tarragona, 2022.

